

TÁJÉKOZTATÓ

a 2013. évi V. törvény (Ptk.) és a csatlakozó egyéb hatályos jogszabályok rendelkezéseinek figyelembe vételével készített alapszabály mintához.

1. Az Országgyűlés 2013. évi V. törvényként elfogadta az új, egységes Polgári Törvénykönyvet, amely 2014. március 15-én lépett hatályba. A Ptk. szakítva a korábbi gyakorlattal 1600 paragrafusban egységesen rendezte számos olyan jogterület és jogviszonyok szabályait, melyek korábban önálló törvényekben kerültek megállapításra. Erre tekintettel a hatályba lépés időpontjával egyidejűleg ezen korábbi önálló jogszabályokat hatályon kívül helyezték, a jövőben a Ptk. az az „iránytű”, amelyre elsősorban figyelemmel kell lenni az általa érintett jogviszonyok szabályozása során.
2. Az új Ptk. a 2014. március 15-i hatályba lépése ellenére átmeneti időt biztosított az érintett szervezeteknek – így az egyesületeknek is - az átállásra. Előírta, hogy a működés és a szervezeti rendszer keretét és alapvető elveit meghatározó alapszabályokat az egyesületek legkésőbb 2016. március 15-ig kell, hogy összhangba hozzák az új rendelkezésekkel. Ez alól csak az az eset a kivétel, ha a bírósági nyilvántartást érintő változások történnek az egyesület életében, mert akkor már az alapszabály módosítási kötelezettségük beáll, nem élhetnek a két éves türelmi idővel.
3. A Ptk-nak megfelelő alapszabály elkészítése azonban nem egyszerű feladat. Amíg az új Ptk. előtti időszakban elsősorban a Civil törvény (2011. évi CLXXV. törvény) rendelkezéseire, azt megelőzően az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvényre kellett tekintettel lenni, jelenleg a Ptk. előírásai mellett egyéb jogszabályokat, azok rendelkezéseit – így pl. a 2013. évi CCXIII. törvényt, amely a civil szervezetekre vonatkozó előírásokat hozza összhangba a Ptk-val, vagy a 2013.évi CCLII törvényre, amely az új Ptk. hatálybalépésével módosítja egyes egyéb törvények rendelkezéseit – is figyelembe kell venni.
4. A Ptk. a „Jogi személyekről” szóló ún. 3. Könyv második részében tartalmazza a 3:63 §-tól kezdődően az egyesületekre vonatkozó szabályokat. Ez a látszatra egyszerűnek tűnő megoldás sem teszi könnyebbé a jogalkalmazó helyzetét, mert hiába lettek az egyesületekre vonatkozó speciális szabályok itt rögzítve, a Ptk. egyéb helyen írt rendelkezéseit is figyelembe kell venni, egyebek mellett például az alapszabály megalkotásakor. Az egyesület jogi személy, ezért működésére, jogi helyzetére a jogi személyekről szóló 3. könyv első részében szereplő szabályok is részben kiterjednek a vadásztársaságra mint egyesületre, tehát azok sem hagyhatók figyelmen kívül.
5. A helyzet objektív értékelése során nem hallgatható el, hogy könnyítés is található az új rendelkezések megfogalmazásában. A Ptk. szabályainak fő rendező elve ugyanis az eltérést megengedő ún. diszpozitivitást tartalmazó megoldások nagy száma. Ez a vadásztársaságok esetében azt jelenti, hogy az egyesület tagjai működésüket, azok kereteit meghatározó szabályokat tartalmazó alapszabályuk megfogalmazása során az egyesületi önállóságra tekintettel minden olyan megoldást megvalósíthatnak, amelyet a Ptk. vagy egyéb jogszabályok nem tiltanak, ez vonatkozik az egyes szervek elnevezésére is. Erre példák a következők:
 - A Civil törvény a legfőbb testületi szerv elnevezésénél „a taggyűlés” kifejezést használta, ezt rögzítettük a korábbi, 2012-ben kiküldött alapszabály mintában. A Ptk. viszont visszatérve a korábbi megoldáshoz már ismét „közgyűlésnek” hívja a legfőbb testületi szervet. Az alapszabályban választani

lehet az elnevezések között, a diszpozitivitásra tekintettel nincs kötelező előírás.

- A Ptk. az ún. „ügyvezetésre” lehetővé teszi az egyesületeknél egyszemélyi ügyvezetői tisztség bevezetését, vagy háromtagú elnökséget rögzít a 3:77 § és a 3:78 §-okban. Ez a szabály is diszpozitív, tehát jogi akadályja nincs, hogy a bevált „Intézőbizottság” elnevezésű szervezet lássa el továbbra is az ügyvezetést, a jelenlegi általános gyakorlatnak megfelelően négy vagy öt taggal.

Valamennyi diszpozitívnek tekintendő előírást ezen tájékoztatóban felsorolni nem lehet, az alapszabály mintában azonban ezt igyekeztünk figyelembe venni, és ezzel a mintában összhangba hozni a Ptk. előírásaival az évtizedek alatt kialakult és a korábbi alapszabályokban rögzített megoldásokat.

6. Mint fentebb említettük, az alapszabály összeállításánál nem csupán az egyesületekre vonatkozó rész előírásait, hanem a jogi személyekre vonatkozó – önálló, másik fejezetben rögzített – rendelkezésekre is tekintettel kell lenni. Ezen előírásokhoz tartozik a Ptk. 3. könyv második fejezetében található 3:5 § is, amely a létesítő okirat – esetünkben az alapszabály – kötelező tartalmára is ad felsorolást. A 3:5 § d) pontja kimondja, hogy a létesítő okiratban meg kell határozni a jogi személyt létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét. Ebből az következne, hogy az alapszabálynak tartalmaznia kellene az alapító tagok névsorát azok lakóhelyének feltüntetésével. Ez az előírás meghatározott esetekben részben teljesíthetetlen, másrészt erősen vitatható, miután a tagok egy adott egyesületen belül változhatnak és szükségszerűen változnak is. Kiléphetnek, meghalhatnak, kizárhatják vagy törölhetik az érintetteket, ugyanakkor viszont új tagok is beléphetnek a vadásztársaságba. Amennyiben a „jogi személyt létesítő személyek” felsorolását kellene tartalmaznia az alapszabálynak, ez az alapító tagokat jelentené, amely egy 40-50 éve működő vadásztársaság esetében valószínűleg már nem teljesíthető, az iratok megsemmisülhettek, az emlékezet megkopott, illetve a sok évtizeddel előbb a társaságot alapító személyek neve is feledésbe merült. További gondot jelentene az alapító vagy akár a jelenlegi tagok személyének az alapszabályban történő feltüntetése. Amennyiben a tagnévsorban változás történik a fentiekben írtak figyelembevételével, úgy ez mindig alapszabály módosítást követelne meg, - akár évente többször is - amelyre viszont csak a közgyűlés jogosult.

Ez az előírás ugyanakkor nincs összhangban a Ptk. 3:67 § (2) bekezdésével sem, miután ezen helyen szerepel az a rendelkezés, hogy „A tagok személyére vonatkozó adatok nem nyilvánosak”. Az ellentmondást az új Ptk. 3:67 § (2) bekezdése és a 3:5 § d) pontja között a 2011. évi CLXXXI. törvény a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról (rövidítve: Cet.) 63 § b) pontjának a 2014. március 15. napjától hatályos szövege teszi világossá, az új Ptk. jogi személyekre vonatkozó általános jellegű 3:5 § d) pontjától való eltérést biztosítja az egyesületeknél. Ennek lényege, hogy míg a jogi személyeknél főszabály szerint a létesítő okiratnak tartalmaznia kell a létesítő személyek nevét és lakóhelyét, ezt az egyesület alapszabályánál oly módon kell alkalmazni, hogy a tagok névsora, a tagjegyzék elkülönítetten, külön mellékletként kezelendő az alapszabály szövegétől, mivel nem nyilvános adatokat tartalmaz. A Cet. 65 §-a szerint elkülönítetten kell csatolni az olyan iratot, amely mind nyilvános, mind nem nyilvános, vagy csak nem nyilvános adatokat tartalmaz. A Cet. 86 § (4) bekezdése alapján az egyesület testületi szerve ülésének jelenléti íve, valamint az egyesületi tagokról készült nyilvántartás nem nyilvános adat, amely összhangban van a Ptk. 3:67 § (2) bekezdésének fent idézett rendelkezésével. Jogos kérdésként merülhet fel, hogy mit kell tudni ez esetben a beadványok elkészítésekor erről: az elkülönített csatolás azt jelenti, hogy a jelenléti ívet ne fűzzék össze az alapszabállyal vagy más nyilvános irattal, pl. a jegyzőkönyvvel és a tagok listája se szerepeljen ezekben az

iratokban elválaszthatatlan módon. A jelenléti ívet vagy a tagjegyzéket külön lapon kell a jövőben beadni. A jelenléti ívet, illetve a tagjegyzéket a bíróság külön borítékban szereli a nyilvántartási iratokhoz és – miután nem minősülnek ezen adatok nyilvánosnak – ebbe nem lehet betekinteni. Az új Ptk. hatálybalépését követően mindannyian, mint jogalkalmazók tanuljuk még az előírásokat, és ez nem csupán az egyesületekre, azok tisztségviselőire, és az eljáró jogi képviselőkre vonatkozik, de tapasztalataink szerint a bíróság részéről eljáró személyekre is. Több jelzés érkezett arra vonatkozóan, hogy a már benyújtott alapszabályokkal kapcsolatban egyes bírósági titkárok hiánypótlási végzésben előírták vagy az alapító tagok, vagy az egyesület jelenlegi tagjai névsorának az alapszabályban történő feltüntetését. Ez az álláspont a fentiek szerint téves, ezt a kérdést a Cet. idézett rendelkezése cáfolja, azonban nem lehet attól eltekinteni, hogy ezen adatok elkülönített csatolásként kerüljenek benyújtásra a fenti módon.

7. Az új Ptk. hatályba lépése előtti időszakban lehetőség volt arra, hogy a vadásztársaság jogutód nélküli megszűnése esetére az alapszabály tartalmazza, hogy a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyont a rendes tagok között felosszák. A Ptk. hatályos rendelkezése azonban erre nem ad lehetőséget a következők szerint „A vadásztársaságnak a jogutód nélkül történő megszűnése esetén a hitelezők követeléseinek kiegyenlítése után megmaradt vagyont az alapszabályban meghatározott, a vadásztársaság céljával megegyező, vagy hasonló cél megvalósítására létrejött közhasznú szervezetnek kell átadni. A nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott szervezetnek juttatja a vagyont, ha az alapszabály nem tartalmaz rendelkezést a megszűnő vadásztársaság vagyonáról, vagy ha az alapszabályban megjelölt közhasznú szervezet a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg” (Ptk. 3:85. § (1) bekezdés).

A fenti rendelkezésre tekintettel tartalmazza az alapszabály minta utolsó bekezdése, hogy a vadásztársaság dönthet arról, hogy mely közhasznú szervezetnek kívánja juttatni jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelezők kielégítése után esetleg visszamaradó vagyont. A kedvezményezett szervezetet az alapszabályban nevesítve fel kell tüntetni, mert ha ezt elmulasztjuk, úgy a nyilvántartó bíróság fogja kijelölni ezen szervezetet.

8. A közgyűlés által elfogadott új alapszabályt a vadásztársaságnak be kell nyújtania a nyilvántartásba vevő bírósághoz. Amikor az alapszabály-mintát összeállítottuk, törekedtünk arra, hogy a vadásztársaságnak, mint egyesületnek a speciális sajátosságai a mintában megjelenjenek. Ugyanakkor számolni kell azzal, hogy az alapszabályt megvizsgáló bírósági titkár valószínűleg az új Ptk. rendelkezéseit fogja megkövetelni, még akkor is, ha egyes rendelkezések diszpozitívak, tehát eltérést engednek a Ptk-ban megfogalmazottaktól. Ilyen hozzáállás esetén a bíróság részéről hiánypótlási végzést küldenek, amelynek – véleményünk szerint – eleget kell tenni, felesleges jogorvoslati vitába bonyolódni, mert akkor esetleg több hónapon keresztül sem rendeződik az alapszabály kérdése. A mintában – törekedve arra, hogy az esetleges hiánypótlásokat elkerüljük – beírtuk például a tagsági viszony megszüntetésének módjainál a Ptk. 3:68 §-ában szereplő azon módozatot, hogy a tagsági viszony megszűnik a vadásztársaság általi felmondással is. Nagy valószínűség szerint erre nem fog sor kerülni, ugyanakkor viszont, ha az alapszabály tartalmazza, ebből probléma nem lehet. Ugyanígy életszerűtlene a vadásztársaság megszűnésénél a 49/e) pontban megfogalmazottak, mely szerint „megszűnik a vadásztársaság ha... megvalósította célját, vagy céljának megvalósítása lehetetlenné vált és új célt nem határoztak meg”. Ezen megszűnési oknak a rögzítését a Ptk. 3:84. § a) pontja tartalmazza, más egyesületnél ez fennállhat, vadásztársaság esetében azonban életszerűtlen. Ha esetleg elveszíti meglévő

vadászterületét, még akkor is megmaradhat, mint un. bérkilövő vadásztársaság, elképzelhetetlen, hogy céljának megvalósítása lehetetlenné válna.

A fentiek indokolják azt, hogy az alapszabály-minta tartalmazhat tehát nem életszerű megoldásokat, a célunk csak az volt, hogy lehetőleg csökkentsük a bírósági hiánypótlási végzések esélyét. Amikor a Civil törvény megjelent, szintén készítettünk egy alapszabály-mintát, amelyet a vadásztársaságot nagy része átvett és benyújtotta a bírósághoz. Az eljáró bírósági ügyintézők az esetek jelentős részében hiánypótlási végzés kibocsátása nélkül a mintában foglaltakat elfogadták, ezzel elismerve, hogy az abban foglaltak a hatályos jogszabályoknak megfelelőek. Volt azonban olyan bírósági titkár, aki ugyanarra a minta alapján készült alapszabályra – amelyet több száz esetben elfogadtak a bíróságok – 22 pontos hiánypótlást írt elő. Ezt azért tartottuk szükségesnek rögzíteni, mert a legnagyobb gondossággal összeállított alapszabály-minta mellett is lehet számítani arra, hogy esetleg néhány esetben hiánypótlást fognak előírni, a végzésben konkrétan meghatározva, hogy mivel kell még kiegészíteni a bírósági titkár szerint az alapszabályt. Ezt megelőzni és kivédeni nem tudjuk, figyelemmel a jelen tájékoztató 3. és 6. pontjában foglaltakra, mely szerint számos jogszabály rendelkezéseit kell figyelembe venni és sajnos nem egyértelmű a jogszabályok értelmezése, pl. a Ptk. szövege és az ahhoz fűzött kommentári rendelkezés is gyakran eltér, a jogszabály az előírást kogens módon fogalmazza meg, míg a kommentár viszont azt rögzíti, hogy a szabályozást diszpozitívnak kell tekinteni, tehát annak szövegétől el lehet térni.

9. A jelen tájékoztató mellékletét képező alapszabály mintával célunk, hogy segítséget nyújtsunk a vadásztársaságoknak annak érdekében, hogy szabályzatuk megfeleljen a hatályos jogszabályoknak. Az alapszabály minta összeállítása során törekedtünk arra, hogy tekintettel legyünk az érintett egyéb jogszabályokra is, ezzel reményeink szerint megkönnyítve a vadásztársaságaink helyzetét.

Az alapszabály-minta több előírásában azonos a Civil törvény (2011. évi CLXXV. törvény) hatálybalépését követően kiadott mintával, ennek oka, hogy ezen jogszabály rendelkezései is részben hatályosak maradtak.

Az alapszabály mintát az Országos Magyar Vadász Kamara Jogi Bizottsága is megtárgyalta, az összeállításhoz segítséget kaptunk a Kamara Pénzügyi és Gazdálkodási Bizottságától, akik szakmailag is véleményezték a tervezetünket. Úgyszintén segítő jellegű javaslat is érkezett néhány megye vadászati vezetőségétől, az együttgondolkodás lehetőségét ezúton is köszönjük.

Budapest, 2015. január 20.

Országos Magyar Vadászati Védőegylet